

Aan de leden

Datum
23 mei 2025

Ons kenmerk
U202500271
Lbr 25/025

Telefoon

Bijlage(n)

Onderwerp
Invoering inkomensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo

Geachte leden van college en gemeenteraad,

In deze ledenbrief informeren we u over de invoering van de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage (ivb) in de Wmo en wat de implementatie daarvan vanuit uw gemeente vraagt.

Aanleiding

De Tweede Kamer heeft momenteel het wetsvoorstel in behandeling dat de ivb in de Wmo opnieuw moet invoeren. Invoering is voorzien op 1 januari 2027, mits het wetsvoorstel wordt aangenomen door de Staten-Generaal. Daarmee komt een einde aan het abonnementstarief in de Wmo. Ons bereiken veel signalen dat gemeenten groot voorstander zijn van dit wetsvoorstel en zeer uitkijken naar een spoedige invoering. De ivb gaat naar verwachting een belangrijke bijdrage leveren aan het beschikbaar houden van Wmo-hulp voor de inwoners die hulp en ondersteuning niet vanuit eigen kracht kunnen realiseren.

Het is van groot belang voor inwoners, gemeenten en andere betrokken partijen dat de implementatie van dit wetsvoorstel soepel verloopt en dat inwoners en andere belanghebbenden goede informatie tot hun beschikking hebben. De VNG, het Ketenbureau i-Sociaal Domein (i-SD), het CAK, het Zorginstituut en het ministerie van VWS (hierna: de ketenpartijen) werken daarom al langer samen met onder meer enkele betrokken gemeenten, aanbieders en softwareleveranciers om een soepele invoering voor te bereiden. **In het restant van 2025, in 2026, maar ook begin 2027 is voorbereiding en inzet vereist van alle 342 gemeenten.**

In deze brief lichten we toe:

- Welke voorbereidende actie er vereist is.
- De vraag wie er als contactpersoon namens uw gemeente kan optreden zodat VNG de voortgang van de implementatie bij alle gemeenten kan volgen.

- Welke volgende momenten we in het implementatieproces verwachten om u van informatie te voorzien om een goede implementatie te waarborgen.

Vorbereidende acties vanuit gemeenten

Wat moeten gemeenten doen om zich goed voor te bereiden op de implementatie van het wetsvoorstel? Hieronder een globaal overzicht van de implementatieactiviteiten. Dit overzicht wordt de komende maanden verder aangescherpt en toegelicht.

- *Een contactpersoon aanstellen en kenbaar maken, voor 1 september 2025.*
De VNG verzoekt gemeenten om uiterlijk 1 september een ambtelijk contactpersoon kenbaar te maken. Dit kan door de betreffende persoon een e-mail te laten sturen naar IVBWMO@VNG.nl. Deze contactpersoon willen we de komende maanden vanuit het programma Implementatie ivb graag rechtstreeks benaderen.
- *Opstellen implementatieplanning, eind Q3 2025.*
Om de implementatie goed te laten verlopen is het verstandig om de activiteiten die daaruit voortvloeien vooruit te plannen. De VNG publiceert op basis van de hoofdactiviteiten hieronder een meer gedetailleerde modelplanning die kan helpen om de implementatie binnen de gemeente te plannen en te structureren.
- *Informeren inwoners over ivb.*
Vanaf nu tot en met Q1 2027 moeten gemeenten (samen met het CAK) zorgen voor goede informatie en voorlichting voor inwoners die Wmo-hulp gebruiken of overwegen aan te vragen (de nieuwe regeling geldt ook voor nu al lopende voorzieningen). Gemeenteambtenaren met klantcontact spelen hierin een cruciale rol. Om inwoners te informeren over de mogelijke gevolgen van deze wetswijziging stelt de VNG samen met gemeenten en ketenpartijen Q&A's op. Deze worden door ons gedeeld met de contactpersonen en gepubliceerd op de VNG-website. Daarnaast ondersteunt de VNG in samenwerking met de ketenpartners gemeenten met een communicatie toolkit die gemeenten kunnen gebruiken voor cliënt-communicatie. Gemeenten wordt ten slotte gevraagd om proactief inwoners te benaderen die moeilijker te bereiken zijn met standaard overheidscommunicatie. Veel gemeenten hebben hier beleid en voorzieningen voor, en de VNG zal in de toolkit mogelijke opties hiervoor aanreiken.
- *Inregelen nieuwe werkprocessen, vanaf Q1 2026 tot en met Q4 2026.*
Dit betreft alle werkprocessen die betrekking hebben op de toekenning van maatwerkvoorzieningen Wmo, kostprijzen en de gegevensuitwisseling (iWmo en iEb) met het CAK en die vanaf 1 januari 2027 veranderen. Nu urgent zijn wijzigingen in de informatieverstrekking bij het keukentafelgesprek, nadenken over beleid met betrekking tot algemene voorzieningen met een eigen bijdrage en het mogelijk aanpassen van eventuele (inkoop-)afspraken met Wmo-aanbieders. In de loop van 2026 zullen ook veranderingen moeten worden doorgevoerd in de werkprocessen en het gemeentelijke softwaresysteem, mede als gevolg van aanpassingen in het berichtenverkeer met het CAK bij livegang iEb 2027.
- *Kostprijzen berekenen en aanleveren, afronding in Q4 2026.*
Ter voorkoming dat de cliënt niet meer eigen bijdrage betaalt dan wat een voorziening (hulpmiddelen en woningaanpassingen) kost, zal door het CAK kostprijsbewaking plaatsvinden op de door de gemeente aangeleverde kostprijzen. Hiervoor is het nodig dat

gemeenten in de aanloop naar 2027 van cliënten (resterende) kostprijzen berekenen en deze in de eerste twee weken van 2027 aanleveren. In Q2/Q3 2025 zal hiertoe een handreiking worden opgeleverd die door het Ketenbureau i-Sociaal Domein in samenwerking met de VNG, Firevaned en een aantal gemeenten is opgesteld.

- *Aanpassen verordening, vanaf Q1 2026 tot en met Q4 2026.*
De VNG levert in 2025 een nieuwe modelverordening op. Gemeenten kunnen hier gebruik van maken om hun eigen verordening aan te passen.
- *Facultatief: eigen beleid ontwikkelen.*
Gemeenten kunnen er daarnaast voor kiezen om eigen beleid te maken of het bestaande eigen beleid aan te passen rondom de inning van eigen bijdragen. Denk daarbij aan vrijstellingen voor bepaalde groepen, de inning van eigen bijdragen als er sprake is van een lage ondersteuningsbehoefte of de inning van de eigen bijdrage bij algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie. (Volgens het wetsvoorstel kan er geen eigen bijdrage voor algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie worden geïnd via het CAK).

Ambtelijke contactpersoon richting VNG

We verzoeken u voor 1 september 2025 een contactpersoon aan de VNG kenbaar te maken, of contact op te laten nemen via IVBWMO@VNG.nl.

Om soepele communicatie te waarborgen tussen gemeenten en de VNG over de voortgang van het implementatieproces, vragen we u ons de naam kenbaar te maken van de persoon die als contactpersoon met de VNG en de landelijke implementatie organisatie kan functioneren. Idealiter is dat de ambtenaar die de implementatie in uw gemeente coördineert. Deze contactpersoon ontvangt uitnodigingen voor bijeenkomsten zoals (digitale) inloopspreekuren en regiobijeenkomsten, maar eventueel ook uitnodigingen voor bijeenkomsten waarin we in kleinere setting met een aantal gemeenten implementatie-issues bespreken en de toolbox ontwikkelen. Deze zogenaamde trekkers kunnen ook zelf bij ons vraagstukken aandragen waarop snel een oplossing of standpunt nodig is en zij ontvangen updates over nieuwe informatie. (Op de VNG-website wordt een aparte pagina ingericht met informatie over de invoering van de ivb.)

Tot slot gaan we een vorm van monitoring opzetten waarbij we een goed beeld proberen te krijgen hoe ver gemeenten zijn met de implementatie van de ivb en welke ondersteuning er nodig is. Ook hier spelen de contactpersonen een cruciale rol in. Met de inzet van contactpersonen per gemeente willen we borgen dat in alle gemeenten de (voorbereidingen van de) implementatie soepel en gecontroleerd verloopt.

Gezien de hoge opkomst bij inloopspreekuren Wmo is het goed mogelijk dat binnen uw gemeente al is begonnen met het voorbereiden van de implementatie van de nieuwe wetsbepalingen. In dit geval kunt u degene die de voorbereidingen coördineert als contactpersoon doorgeven of zich aan laten melden.

Veel andere gemeenten moeten nog beginnen met de voorbereidingen. We adviseren u daarmee op korte termijn te starten door een implementatiecoördinator aan te stellen en door een begin te maken met een implementatieplanning. Ook deze gemeenten vragen we voor 1 september 2025 een contactpersoon aan ons kenbaar te maken.

Communicatieplanning

In de periode tot aan 1 januari 2027 zal er vanuit de VNG en het landelijke implementatieprogramma veelvuldig worden gecommuniceerd over wat er verwacht wordt van onder meer gemeenten. Om te waarborgen dat de essentiële communicatie niet elke keer via een ledenbrief plaats hoeft te vinden, zullen we zoveel mogelijk communiceren met de door u aan ons kenbaar gemaakte contactpersoon (hierboven toegelicht).

In de communicatieplanning zijn op dit moment de volgende momenten voorzien om nadere informatie te delen:

- Doorlopend wordt gebruik gemaakt van al ingeplande plenaire momenten ter bevordering van kennisoverdracht (onder andere regiosessies en regiodagen, webinars, inloopsprekuren).
- Handreiking kostprijsberekening en –bewaking wordt gepubliceerd in Q2/Q3 2025.
- Het ketentestplan met informatie over de ketentesten die worden uitgevoerd in Q3 en Q4 2026. In de loop van Q3 2026 zal hierover worden gecommuniceerd.
- Administratieprotocol met uitwerking van alle relevante werkprocessen.
- Publicatie van de standaard iEb2027 door het Zorginstituut in het voorjaar van 2026.
- Delen van publicaties met onder andere best practices en tips. In 2026 onder meer over hoe gemeenten kunnen omgaan met vrijstellingen voor bepaalde inwonersgroepen, de inning van eigen bijdragen als er sprake is van een lage ondersteuningsbehoefte en de inning van de eigen bijdrage bij algemene voorzieningen met een duurzame hulpverleningsrelatie.
- Livegang iEb 2027.

Vragen

Heeft nog vragen? Neem dan contact op via IVBWMQ@VNG.nl. De VNG, het Ketenbureau i-Sociaal Domein en alle andere ketenpartijen zien uit naar een goede samenwerking en een gecoördineerde en spoedige implementatie.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur